

Hiilineutraaleja tekoja -kehitysohjelma 2022-2025

Loppuraportti

Kaupunginhallituksen kehittämiskokous 9.3.2026

Loppuraportin sisällysluettelo

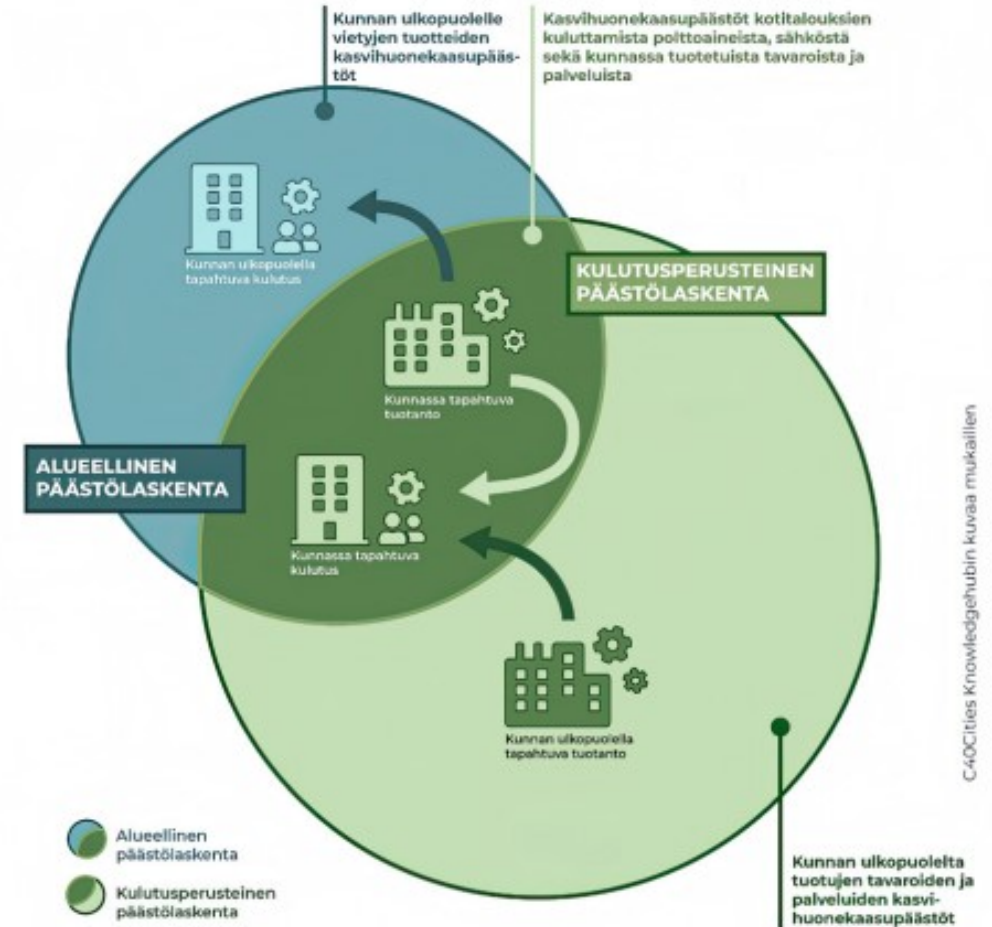
- Kehitysohjelman tausta ja tarkoitus
- Kehitysohjelman tavoitteet ja toimintatavat
- Kehitysohjelman riskit ja kustannukset
- Keskeiset onnistumiset ja tulokset
- Työn jatkuminen ohjelman jälkeen
- Hyötytavoitteiden toteuma
- Liitteet
 - Opas asukaslähtöiseen ilmasto- ja luontotyöhön
 - Hiilineutraaleja tekoja - toimenpiteet
 - Hiilineutraaleja tekoja - mittareiden toteuma

Tausta kehitysohjelmalle

- Kestävä Tampere -ohjelma loi Hiilineutraali Tampere -tiekartan, joka taklaa alueellisia päästöjä.
- Kulutuksen päästöt ovat merkityksellisiä, ne tuplaavat meidän päästömme.
- Kaupunki voi lähellä asukkaita olevana toimijana luoda toimintaa ja arjen ympäristöjä, jotka tukevat sujuvaa ja kestävä arkea.
- Kehitysohjelma on tehnyt tätä työtä. Kulutuksen päästöt ovat vähentyneet, mutta muutos tapahtuu hitaasti. Työtä tulee jatkaa.

→ Kulutuksen päästöjen väheneminen on yksi kehitysohjelman tavoite.

Kuva 12 Alueellisen ja kulutusperustaisen päästölaskennan rajauksen erot. Lähde: Tampereen kulutuksen kasvihuonekaasupäästöt, Kulma-malli marraskuu 2023 Sitowise Oy ja Luonnonvarakeskus (Liljeström ym., 2023).

Kehitysohjelman tarkoitus

Kehitysohjelma
vahvistaa
tamperealaisten
hyvinvointia.

Luonnonvarojen kestämaton käyttö on johtanut luontokatoon ja ilmaston lämpenemiseen. Luonnon kantokyvyn varmistaminen on edellytys elämälle ja näin myös hyvinvoiville yhteiskunnille ja taloudelle. Toimia tarvitaan sekä globaalilla että paikallisella tasolla.

Hiilineutraaleja tekoja -kehitysohjelma keskittyy hillitsemään ilmaston lämpenemistä sekä turvaamaan paikallisesti luonnon monimuotoisuutta ja pysäyttämään sen heikkenemisen.

Kehitysohjelman myötä kaupungin ilmasto- ja luontotyöhön mukaan otetaan myös asukkaat ja yritykset, joita ilman emme saavuta tavoitettamme olla hiilineutraali vuonna 2030.

Tavoitteet: Missä olemme kun ohjelma päättyy?

Tamperelaisten tietoisuus, osaaminen ja motivaatio kestävästä elämäntavoista on lisääntynyt

Kestävämpien ratkaisujen toteuttaminen tuntuu mahdolliselta omassa arjessa.

Yritysten on helpompi toimia kestävästi

Tamperelaisten yritysten kiertotalouden mukainen ja luonnon monimuotoisuutta turvaava liiketoimintaympäristö on parantunut ja kaupungin kiertotaloussuunnitelma toteutuu.

Kaupungin ilmastotyö on yhtenäistä ja tunnettua

Kaupungilla on yhtenäinen ilmastovaikuttamisen toimintamalli ja kaupungin ilmasto-, ympäristö- ja kiertotaloustoimet tunnetaan myös kansainvälisesti.

Luonnon monimuotoisuustyö näkyy kaikessa toiminnassa

Luonnon monimuotoisuusohjelma toteutuu ja luonnon monimuotoisuus huomioidaan kasvavan kaupungin rakentamisessa.

Ohjelman toimintatavat

1. Tunnistetaan yhteiset tavoitteet kaupunkiorganisaation sisällä

Esimerkkejä, miten toteutunut:

Yhteinen työ opetuksen ja kasvatuksen kanssa ekososiaalisen sivistyksen vahvistamiseksi.

Luontoyhteys, arkiliikkuminen ja terveellinen ruoka osana hyvinvointijohtamista.

2. Hyödynnetään olemassa olevia rakenteita, työkaluja ja verkostoja

Esimerkkejä, miten toteutunut:

Osallistuvan budjetoinnin teemana 2025 Sujuva ja kestävä arki.

Aluetoimijaverkostot auttaneet luomaan uusia kumppanuuksia paikallisten toimijoiden kanssa.

3. Yhteiskehittäminen ja kumppanuus asukkaiden ja yhteisöjen kanssa

Esimerkkejä, miten toteutunut:

Palvelumuotoilun keinoin luodut kokeilut kohdealueilla perustuvat paikallistietoon, asukasymmärrykseen ja yhteisölähtöisyyteen.

Kohtaaminen ja keskustelu vahvistaneet suoraa vuorovaikutusta ilmasto- ja luontotyössä.

4. Uudenlainen data ja muutosviestintä

Esimerkkejä, miten toteutunut:

Selvitys elämäntyyleistä ja asenteista kohdealueilla sekä muutoksen mittaaminen näissä.

Viestinnän kehittäminen päästödataan ja erilaisiin motivaatioihin pohjautuvaksi.

5. Tuetaan uusien palveluiden syntyä ja liiketoimintaa

Esimerkkejä, miten toteutunut:

Kiertotalouden advisory board edistänyt kaupunki-yritys-yhteistyötä seudullisesti ja vienyt tavoitteita eteenpäin.

Luotu asuinalueille uusia jakamistalouden palveluita mikroyritysten kanssa.

Kehitysohjelman riskit

Kehitysohjelman riskeinä oli tunnistettu 2022 yritysten ja asukkaiden kiinnostus, taloudelliset riskit sekä pandemia tai globaalit haasteet.

Useimmat riskit eivät toteutuneet

- Yritykset ovat kiinnostuneita kiertotalouden mukaisesta liiketoiminnasta.
- Asukkaat ovat olleet kiinnostuneita ja muutoksia kohti kestävämpää arkea on tapahtunut huolimatta maailman tilasta ja haastavasta taloustilanteesta (Hiilineutraaleja tekoja seurantaselvitys 2025).
- Taloudelliset haasteet eivät ole kohdistuneet vielä kehitysohjelman toteuttamiseen, mutta tiukka taloustilanne haastaa merkittävästi ohjelman toimenpiteiden jatkamista.
 - 2025 säästöjä on kohdistunut mm. resursoinnissa asukastyöhön, tukeen yhdistysten ja yhteisöjen toiminnalle, kestävien hankintojen osaamiseen.

Jatkossa: Uusi strategia ja sitä tukevat erillisohjelmat tuovat hyvän pohjan työn jatkamiselle. Keskeistä on tunnistaa monialaiset hyödyt ja resursoida toimenpiteisiin, jotka edistävät yhteisöllisyyttä, osallisuutta, hyvinvointia ja ilmasto- ja luontotyötä samanaikaisesti.

Kehitysohjelman kustannukset

Kehitysohjelman budjetti on jokaisena toimintavuonna ollut n. 500 000€ (pl.käynnistämisvuosi 2022).

- Toteuma vuosittain:

2022: 192 000€

2023: 444 000€

2024: 505 000€

2025: 505 000€

Ohjelman rahoitus on kohdistunut asukaslähtöiseen ilmastotyöhön ja kiertotalouden KIERTOTRE projektin omarahoitukseen.

- KIERTOTRE hankkeen kokonaisomarahoitus vuosina 2022-24 200k€, jolla mahdollistettu 300k€ ulkoista rahoitusta eli hankekokonaisuus 500k€.

Ohjelman työtä on tukenut yhteistyö eri yksiköiden ja projektien kanssa. Keskeistä on ollut yhteistyö ilmasto- ja ympäristöpolitiikan yksikön sekä ulkoista rahoitusta saaneiden, teemaa tukevien projektien kanssa.

- Projektien rahoitus ei näy kokonaisuudessa

Keskeiset onnistumiset

Mittarit koko ohjelmakaudelta
2022-25 ellei toisin mainita

TAMPERE.
FINLAND

- Aukkaat, yhteisöt ja kaupungin toimijat on tuotu yhteen ilmasto- ja luontotyön ääreen, mikä on vahvistanut paikallista osallisuutta ja innostusta.
- Kokeilujen ja yhteisöjen kautta on tavoitettu asukkaita ja helpotettu arjen kestäviä valintoja ja luotu mahdollisuuksia toimia omassa lähiympäristössä, mikä on lisännyt sitoutumista.
- Kaupungin eri yksiköitä on tuettu tunnistamaan roolinsa kestävien arjen valintojen mahdollistajina ja toimineet aktiivisesti tavoitteita asettaen.
- Datan käyttöä on kehitetty tukemaan kestäviä kulutus- ja liikkumisvalintoja. Kaupunki tarjoaa luotettavaa tietoa muutoksen tueksi.
- Yritysten ja sidosryhmien kanssa on tehty yhteistyötä mm. kiertotalouden advisory board:ssa ja yhteistyötä on vahvistettu jakamistalouden yritysten kanssa.

Ohjelman
järjestämiä
tilaisuuksia
107 kpl,
joissa **3895**
osallistujaa.

68 muiden
järjestämissä
tapahtumissa
kohdattu n.
6000 ihmistä

Yhä useampi (**60%** ->
65%) uskoo, että
omilla toimilla on
merkitystä
ilmastoteoissa.

Kestävä
Tampere-
kattavuus 2025
Facebook:
295 000 (viewers)
Instagram
93100 (reach)

75
Media-
osumaa

Yli **100**
yhteistyö-
kumppania

Näistä n. **40**
kaupunki-
konsernin
toimijoita

Näistä **20**
paikallisia
yhdistyksiä

12
kokeilua
yhdessä
yritysten
kanssa

63
kestävää ja sujuvaa
arkea tukevaa
ehdotusta Mansen
maseihin yhteisöiltä

joista
27
sai rahoit-
uksen

Tulos: Kaupungin eri roolit

- Ohjelman aikana jäsennettiin ja kuvattiin kaupungin moninaiset roolit kestävän arjen edistämisessä.
- Kaupunkiorganisaatiossa ja yhtiöissä tuotetaan palveluita, suunnitellaan arjen ympäristöjä, tuetaan yhteisöjen ja yritysten tekemistä ja tehdään hankintoja.
- Kestävän arjen edistäminen on kokonaisuus, joka muodostuu eri puolilla organisaatiota ja jossa jokaisella olla muutoksen tekijä.
- Luodaan rakenteita ja poikkihallinnollista yhteistyötä ja tuetaan henkilöstön osaamista. Otetaan kestävän arjen edistäminen osaksi kaikkea perustyötä.

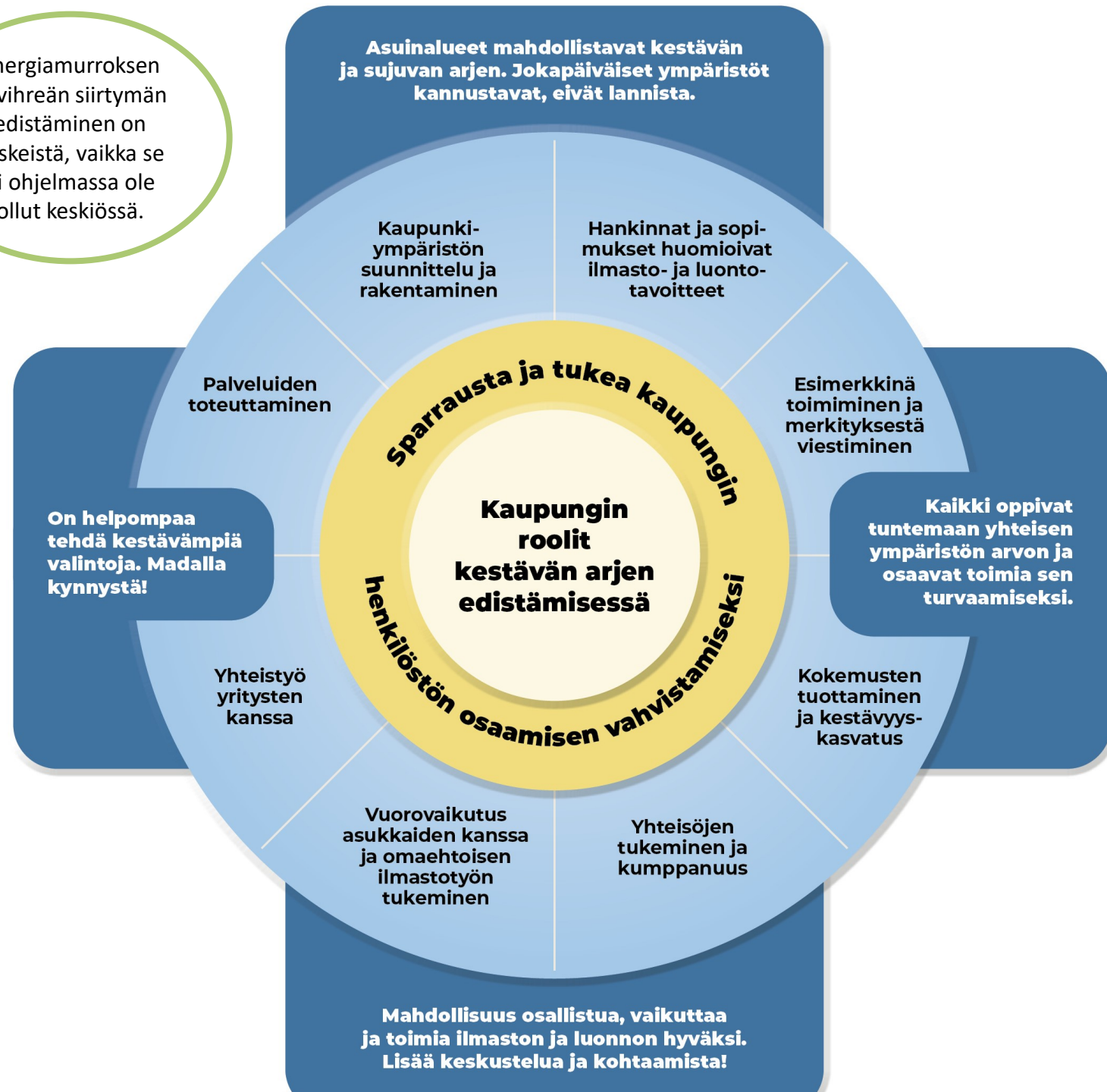

Tulos: Yritysten tukeminen ja kannustaminen

Kuviota voidaan hyödyntää myös, kun tunniste kaupungin ja konserniyhtiöiden toimia yritysten tukemisessa ja kannustamisessa kestävän arjen edistämiseksi.

- Kaupunki edistää kiertotaloutta systemaattisesti ja luo kysyntää yritysten kiertotalousratkaisuille.
- Kaupunki käy vuoropuhelua eri alojen toimijoiden kanssa ja edistää yritysten mahdollisuuksia toimia kestävästi.
- Hankinnat ja sopimukset huomioivat ilmastoluontotavoitteet kaikissa toiminnoissa.
- Varmistetaan, että kaupungin yksiköissä ja henkilöstöllä osaamista huomioida kestävyystavoitteet kokonaisvaltaisesti yrityksen kanssa tehtävässä työssä.
- Rohkaistaan, tuetaan ja tuodaan esiin yrityksiä, jotka tarjoavat mahdollisuuksia tehdä kestäviä valintoja, esim. second hand-toimijoita sekä vuokraus, korjaus- ja huoltopalveluita.
- Jatketaan ja jatkokehitetään ilmastokumppanuus-mallia

Energiamurroksen ja vihreän siirtymän edistäminen on keskeistä, vaikka se ei ohjelmassa ole ollut keskiössä.

Asuinalueet mahdollistavat kestävän ja sujuvan arjen. Jokapäiväiset ympäristöt kannustavat, eivät lannista.

Kaupunki-ympäristön suunnittelu ja rakentaminen

Hankinnat ja sopimukset huomioivat ilmasto- ja luontotavoitteet

Esimerkkinä toimiminen ja merkityksestä viestiminen

Kaikki oppivat tuntemaan yhteisen ympäristön arvon ja osaavat toimia sen turvaamiseksi.

Kokemusten tuottaminen ja kestävyyskasvatus

Yhteisöjen tukeminen ja kumppanuus

Vuorovaikutus asukkaiden kanssa ja omaehtoisen ilmastotyön tukeminen

Mahdollisuus osallistua, vaikuttaa ja toimia ilmaston ja luonnon hyväksi. Lisää keskustelua ja kohtaamista!

On helpompaa tehdä kestävämpiä valintoja. Madalla kynnyksellä!

Palveluiden toteuttaminen

Yhteistyö yritysten kanssa

Sparrausta ja tukea kaupungin henkilöstön osaamisen vahvistamiseksi

Kaupungin roolit kestävän arjen edistämässä

Työ jatkuu osana kaikkien palvelualueiden ja yhtiöiden toimintaa

Tunnistamme yhteiset tavoitteet ja samojen toimenpiteiden monihyötyisyyden hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja kaupunginosakehittämisen edistämässä sekä kestävän arjen ja lähiluonnon mahdollistamisessa.

- Kehitysohjelman teemat on jatkuvat vahvalla painoarvolla nykyisessä pormestariohjelmassa ja strategiassa.
- Strategiset erillisohjelmat tukevat teemojen viemistä osaksi kaikkien palvelualueiden ja yhtiöiden toteutussuunnitelmia ja vuosisuunnitelmia.
 - Hyvinvointisuunnitelmassa Luonto ja ympäristö läpileikkaavan teemana, kestävä liikkuminen osana ikäryhmien tavoitteita.
 - Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan päivittyvät linjaukset sisältävät osuuden ”Hyvä ympäristö ja kestävä arki luovat hyvinvointia asukkaille.”
 - Kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen polku 2025-2035 edistää ekososiaalista sivistystä.
- Eri toimijoiden perustyö jatkuu
 - Hiilineutraali Tampere 2030 –tiekartta: Kestävä kulutus, Ekososiaalinen sivistys, Ruokailu, Liikkumisen ohjaus, Kestävä liiketoiminta ja yritysyhteistyö
 - LUMO-ohjelma: Aukkaat ja yhteisöt tuntevat lähiluontonsa arvot ja haluavat toimia niiden hyväksi. Viestintä ja asukastyö tunnistettu tärkeiksi toimintatavoiksi.

Käytännön toiminta jatkuu vaikka kehitysohjelma päättyy

TAMPERE.
FINLAND

Nuorten aikuisten
liikkumisen teema
jatkuu Mobility
Mindshift-hanke

Mansen Massit- yhteisörahoitus
mahdollisti kustannustehokkaita
arjen tekoja vuodelle 2026.

Luontolähettiläät-
hanke vie lapset,
nuoret ja aikuiset
luontoon yhdessä

Urban Prosumers-hanke vahvistaa
kaupunkilaisten toimijuutta kestävän
arjen teoissa.

Jakamistalouden kokeilu
jatkuu markkinaehtoisesti
kahdessa kohteessa.

Kalevan hallien kestävän elämän
keskus saa jatkoa yhteisötilana
osana Kaikkien Tampere –
kehitysohjelman toimintaa.

Hyötytavoitteiden toteuma - Missä olemme kun ohjelma päättyy?

Tamperelaisten tietoisuus, osaaminen ja motivaatio kestävästä elämäntavoista on lisääntynyt

- Paikallinen osallisuus, innostus ja mahdollisuuksien tuntemus on lisääntynyt monien kohtaamisten ja kokeilujen kautta.
- Kaupungin eri yksiköt tunnistavat vahvemmin roolinsa kestäväen arjen edistämisessä.
- Erilaiset yhdistykset ja yhteisöt edistävät kestävää arkea omassa toiminnassaan.

Yritysten on helpompi toimia kestävästi

- Kaupunki edistää kiertotaloutta systemaattisesti sekä huomioi laajemmin kestävyyskriteerit osana hankintoja ja sopimuksia.
- Kaupunki tunnistaa roolinsa pienten, kestäväen arjen ratkaisuja tarjoavien yritysten tukemisessa.

Kaupungin ilmastotyö on yhtenäistä ja tunnettua.

Luonnon monimuotoisuustyö näkyy kaikessa toiminnassa

- Ilmasto- ja luontotyö paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla jatkuu edelläkävijänä. Jaamme osaamistamme myös muille ja opimme yhteistyöstä monien eri tahojen kanssa.
- Tekemisen kaupunki 2035 strategia sekä sitä tukevat erillisohjelmat nostavat ilmasto- ja luontotavoitteet kaikkien kaupungin toimijoiden keskeisiksi tavoitteiksi.

Muutoksen siemenet on kylvetty – kasvu jatkuu yhteistyön voimin.

Kehitysohjelma on mahdollistanut ketterän verkostomaisen toimintatavan.

Kestävän ja sujuvan arjen edistäminen edistää monia tavoitteita ja ilmasto- ja luontotyö on osa kaikkien kaupunkiyhteisön osien toimintaa.

Strategiset tavoitteet ja arvot viedään käytäntöön johtamisjärjestelmän ja käytännön päätösten kautta. Jokainen päätös on ilmastopäätös.

Kukaan ei voi tehdä kaikkea – mutta jokainen voi tehdä jotakin.

